

Izhaja vsak petek. Naročnina 6 Din mesečno, 15 Din četrtletno. Za inozemstvo 10 Din mesečno. Uredništvo in uprava Ljubljana, Delavski dom. Karla Marksa trg 2, dvorišče. Čekovni račun 14.577. Lastnik in izdajatelj Alojz Kusold. Ljubljana. Odgovorni urednik Albert Hebec, novinar, Ljubljana, Karla Marksa trg št. 2, Tiska tiskarna »Slovenija«. Za tiskarno odgovoren: Alojzij Höfler v Ljubljani.

Vsak obrat, vsaka vas imej dopisnika za »ENOTNOST«.

Kmečko demokratska koalicija - koncentracija buržuazije.

Radič in Pribečević sta napravila politično zvezo, politično koalicijo. Onadva hočeta soglasno nastopati v vseh političnih vprašanjih. Stepan Radič, veliki republikanec in federalist v letih 1923—24, Svetozar Pribečević, jugoslovanski Mussolini, najhujši centralist v tisti dobi. Ko ne bi živel mi v deželi samih neverjetnosti, bi se nam zdelo to vsaj za prvi trenutek pravo nezmislo. In vendar je to čisto naravno, čisto normalen razvoj političnih dogodkov v Jugoslaviji.

Naslednji momenti so dovedli ta dva ekstremna v prijelitski objem:

Hrvaska kmečka stranka in samostojno-demokratska obstojata iz prečasnih malomeščanskih in kmečkih elementov, ki živijo pod neznosnimi gospodarskimi bremenji. Radičeve mase so hrvaške, Pribečevićeve pa srbske narodnosti in prve kakor druge so teško prizadete po hegemoniji (navdavi) srbijanske buržuazije. V hrvaških kmečkih množicah izdajstvo Radiča ni moglo izpremeniti njihovih zahtev. Hrvški kmet ni Hrvat iz pulnega ponosa, temveč iz želje po boju za svoja socialna vprašanja, za svojo zemljo, proti davkom itd. Radič se je po svojih vrtoglavih skokih moral zopet vrniti na bojno polje, ker drugače bi ga bile njegove lastne množice likvidirale. Ravno tako pa so bili gospodarski momenti prisilili tudi Pribečevića, da se je moral začeti boriti proti srbijanski hegemoniji, pa čeprav je moral pri tem popolniti vsaj navidezno skoro vsa svoja dosedanja načela v enotnosti države in naroda.

Poleg tega pa je danes tudi že vsakomur jasno, da se pripravila srbski kapital s svojim reprezentantom na odkritje vojaško diktaturo. V ministrstvu že dva generala, Macedonija dobiva vojaške okrajne glavarje in vojaške velike župane. Slednja vlada izjavlja brez zadreg, da tudi, če bi dobila opozicija v parlamentu večino, ne bo dobila vlade v roke. Način, kako se pripravila komercializacija železnice in drugih državnih podjetij, vse to goni opozicijske stranke v skupno fronto proti srbskemu kapitalu.

Boj kmečkih in malomeščanskih množic proti belgrajski hegemoniji bi bil vesel pojav, ko bi stale te množice pod vodstvom resničnih nasprotnikov buržuazne diktature, toda tega ravno ne vidimo. Radiča in Pribečevića, Pucelja in Žerjava vlečejo množice in dorodki za seboj, toda recimo, da bi se jim posrečilo pridobiti jutri zase tudi Davidovičeve demokrate in da bi jim krona vendarle dala vlado v roke, kaj bi doživeli? No, ti bi pač kapitulirali na vsej črti in na mesto radikalno-klerikalne vojaške diktature, bi pač dobili kmečko-demokratsko vojaško diktaturo. Mi smo Pribečevića in Žerjavo že videli na poslu in tisti Radič in tisti Pucelj, ki sta dosedaj ponižno služila vsakemu režimu, samo da sta sedela na ministrskih foteljih, bi se tudi v vojaški diktaturi počutila prav dobro.

Tako nas torej ni mogel iznenaditi tudi doma objem gospoda Pucelja z Žerjavom. V soboto, 14. t. m. je imel okolišni odbor SKS v Mariboru svoj občni zbor. Mi smo pri slovenski buržuaziji navajeni na marsikaj, toda skoro da nismo še videli dosedaj človeka, ki bi tako pljuval v svojo sklado kakor gosp. minister Pucelj. Naj navedemo samo par citatov iz njegovega demagoškega govora! Pucelj je n. pr. dejal:

»Se predno smo šli lanko leto na volitve, so napravili v Belgradu načrt, kako bodo parlament, ki je podlaga vsega svobodnega državljankega življenja, potisnili na stran ...«

Prav lepa hvala za to dragoceno priznanje, gospod Pucelj, toda dovolite nam, tedaj, pred volitvami, ste bili tudi vi minister v Belgradu in s tem važnim razkritjem nastopate vi še-le sedaj pred slovenskimi kmeti?

Se lepše pa je ta:

»V tej vladi imajo Srbijanci ogromno večino in slovenski klerikali so v tej vladi le žalosten prispevek, ki ima ta pomen, da daje Srbijancem potuho, ker se ti sedaj lahko bahajo, da niso srbijanska vlada, ker so v njej zastopani tudi Slovenci.«

Popolnoma pravilno, toda dovolite nam, g. minister, ali se ne bi hoteli prijeti tu malce za nos? Ali niste tudi vi s svojim ministrovanjem »pucali« s slovenskim »biksom« skornovo ravnosti, srbijanski večini? Ali ji niste dajali ravno vi še na najmanj desetkrat jasnejši način iste potuhe? Ali mar niste sedeli v radikalni vladi, da je lahko izgrajevala radikalna Slovence proti Hrvatom? Tu pač kritizira hotel ponev, kar nam služi v prav lepo zabavo.

Gospod Pucelj pravi, da sta s Pribečevićem računala in da je račun pokazal, da imata oba iste račune. Kdo bi vam tega ne verjel! Slovenska kmečka stranka je izšla iz razkola v demokratski stranki. Ona zastopa interese vaše buržuazije in ne malih kmetov. Ona se opira na bogate kmete in vaše trgovce in gostilničarje. Zato se njeni interesi najbolj krijejo z interesi SDS in zato je tudi čisto naravno, da se v kritičnih trenutkih zopet vrača k svoji matici — SDS.

Toda čas pa je, da kmet to uvidi in da uvidi tudi, da se da, ko se buržuazija med seboj združuje in koncentrira, boriti proti diktaturi buržuazije samo v enotni fronti z delavcem.

na.
= V Brodu na Savi so bile prejšnje nedelje občinske volitve. Delavska lista (DKRB) je dobila 401 glas in 5 mandatov, Radič in Pribečević 726 glasov in 8 mandatov, federalisti 542 glasov in 6 mandatov. Socijalisti niso mogli liste sestaviti.

= Agrarna reforma. Po statistiki ministrstva je bilo doslej razdeljenih 598.376 oravov zemlje 224.991 kolonistom. To se pravi, da je vsak kolonist dobil povprečno po 1 ha, na katerem se ne morejo preživljati.

VABILO

na občni zbor ljubljanske podružnice »SVOBODE«. Občni zbor »Svobode« podružnice Ljubljana, se bo vršil v petek dne 27. januarja ob pol 8. uri zvečer v prostorih »Svobode« v Delavskem domu v Ljubljani. Dnevni red je naslednji: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blaginaja. 4. Poročilo preglednikov računov. 5. Volitev novega odbora. 6. Razno. Ako se občnega zbora ne udeleži v določenem času zadostno število članov, se isti vrši eno uro pozneje neglede na število navzočih. Za odbor: Franjo Aleš, Vek, Černe.

Nov napad na zavarovanje pri Bratovski skladnici (B. S.)

Še nismo zaključili protesta proti brezobzirnemu uničevanju starostnega zavarovanja pri B. S., že prihaja nov udarec od ministrstva za socialno politiko, klerikalca Gosarja. — Že leta 1926 si je ministrstvo za socialno politiko vplelo v glavo, da delavci Kranjske Industrijske Družbe (K. I. D.) ne spadajo pod rudarski zakon, isto ne delavci firme Artur Perger v Mislinji in da se te delavce zavaruje pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev. To zahtevo ministrstvo za socialno politiko utemeljuje s tem, češ, da podjetja Artur Perger in K. I. D. niso podrejene nadzorstvu rudarskega urada in da niso v zvezi s čl. 36 pravilnika Bratovske skladnice.

Že leta 1927 smo protestirali proti tej mahinaciji ministrstva, mu to namero odločno pobili in dokazali, da gornje trditve ne držijo. In sedaj prihaja Gosar znova s to zahtevo in pravi v aktu z dne 21. decembra 1927, št. 5030/IV, namenjenemu ministrstvu za šume in rude, med drugim tudi to-le: »Osrednji urad za zavarovanje delavcev naj zahteva, da prestane takoj bolniško in nezgodno zavarovanje delavcev t. Pergerja in K. I. D. pri B. S., in da se iste brez zavarovanja zavaruje pri Okrožnem uradu v Ljubljani. Kar se tiče zavarovanja v boleznih in nesreči, katero je od 1. julija 1922. leta in do danes sprovedeno pri nadležnem nosilcu zavarovanja, bi se moralo to zavarovanje naknadno sprovesti na račun Osrednjega urada.«

Dalje ministrstvo za soc. politiko samo priznava, da splošno delavsko zavarovanje še ne pozna pokojnine in starostne rente, niti zavarovanje družinskih vdovskih pokojnin, katere že dajejo Bratovski skladnici svojim zavarovancem. S tem je jasno povedano, da se pri splošnem delavskem zavarovanju še ni ničesar ukrenilo in se ni niti skušalo ukreniti, da se splošno starostno zavarovanje sprovede.

Za danes pri SUZOR-u (Osrednji Urad) še ni storjeno ničesar, kar bi dalo podlago, da se to zavarovanje uredi in Gosar hoče delavstvu, ki ima že urejeno vsaj to malenkostno zavarovanje za slučaj onemoglosti, starosti in smrti pri B. S., še to odvzeti.

Ali ni to zločin, ki ga hoče SLS storiti nad delavstvom, ki je 50 let nosilo svoje težko prislužene pare skup za to, da na stara leta ne pogine od gladi? Sedajni klerikalni minister za socialno politiko je tak krščanski socialist, da uničuje še ono, kar so njegovi predniki že v avstrijskem parlamentu potrdili!

Jeseniški, javniški in dobravski delavci, zaposleni pri Kranjski Industrijski Družbi, stojijo torej pred dejstvom, da se jih izloči iz rudarskega zavarovanja Brat. skladnic in priključi SUZOR-u in da se jim pri tem vzame vse stare pravice, za katere se borijo že od 1866. leta dalje. Zlastno je, da je reakcionarna Avstro-Ogrska vendar le imela toliko socialnega čuta, da je dne 28. julija 1889. leta postavila zakon o Bratovskih skladnicah in s tem pripomogla rudarskemu in plavžarskemu delavstvu do bolniškega starostnega in drugega zavarovanja, da nam po »osvojenju« še to jemljejo kar smo pod »tirani« imeli.

Smešna je trditve ministrstva za socialno politiko, da K. I. D. ne spada v okvir rudarskega in plavžarskega podjetja, a vsakdo ve, da je K. I. D. železo-topilniško podjetje z značajem plavžarskega rudarskega podjetja. To je jasno in se ne dá zakona drugače tolmčiti kot tako, da spada podjetje, ki rudo kopije, k podjetju, ki rudo topi, kar je omenjeno tudi v čl. 36 pravilnika Bratovske skladnice.

Jeseniško delavstvo se je dne 22. t. m. zbralo na javnem protestnem shodu ter ogorčeno protestiralo nad takim brezvestnim uničevanjem bolni-

Pod kopitom fašistične reakcije.

Ali ne gremo pri nas po isti poti?

Fašistični režim v Italiji je začel segati tudi po slovenskih gospodarskih zavodih. 19. t. m. je prefekt goriske province razpustil načelstvo, nadzorstvo in občni zbor Zadržne zveze v Gorici in ji postavil za komisarja dr. Licurga Petrellija, bančnega ravnatelja v Parmi. Ta najnovejši akt fašizma je nov hud udarec slovenskemu življenju v Italiji na splošno in bo še posebej okodoval slovensko ljudstvo na gospodarskem polju. Je pa ta akt naravna posledica bistva fašističnega režima. Kdor resnično ljubi Slovenec za tem, da se gospodarsko in kulturno življenje Slovencev v Italiji obnovi, da dobe Slovenci vsaj one elementarne pravice, ki so v meščanski državi sploh mogoče, se mora zaobližati protifašističnemu boju v Italiji in povsod, kjer bi se skušal fašizem uveljaviti.

Fašizem se v Italiji v šestem letu svojega obstanka, za seboj ima krvavo zgodovino. Ni nastopil nikdar proti izkoriščevalcem. Obratno, prišel je na vlado s pomočjo vseh mogočih izkoriščevalcev. Ni zmagal nad proletariatom s silo svojih privržencev, niti ne s silo svoje ideologije, ki ji je imel. Zmagal je s pomočjo orožja veleposelnikov, veleindustrijalcev, bančnega kapitala in vsega državnega aparata. Na najvišjem mestu pri kralju, je dobil vsakojako pomoč in »placet« za vse, kar je hotel narediti in kar je proti proletariatu naredil. Fašizem je požgal in ubijal in še ubija. Odkritosrčno se mora priznati, da so bili Slovenci v Italiji od fašistov ravno tako obsovanjeni, kakor proletariati in so radi tega morali sorazmerno prenašati vse posledice takega sovraštva. Najprej pa so fašisti začeli uničevati vse, kar je nosilo delavski pečat. Požgali so skoro vse sedeže proletarskih organizacij. Razpustili domalega vsa delavska kulturna društva po vsej Italiji. (Sedež Ljudskega odra v Trstu je bil dvakrat in plamenu. Pokradli so mu vse knjige in drugo imetje v centrali in v 64 podružnicah.) Najdelavnejše borbe so zaprli. Delavske zadruge in velike delavske zadruge gospodarske ustanove v Turinu, Milanu, Trstu in povsod kjer so se nahajale so davno prišle, po vladnih odlokih, ob svoje legitime upravne odbore in dobile komisarje. Italijanski velekapitalistični krogi so hoteli in morali dobiti v svoje roke in pod svojo kontrolo vodstvo vsega gospodarskega življenja v Italiji. Fašistična diktatura je v svojem bistvu pravzaprav diktatura velekapitala. Le ako se tega zavedamo in se zavedamo, da je velekapital čutil nujno potrebo kontrole nad vsem gospodarskim in s tem vsem drugim življenjem, lahko razumemo, zakaj je fašizem odpravil vse demokratične in po demokraciji dišeče ustanove. Od-

škega, nezgodnega in starostnega zavarovanja in sprejelo sledečo resolucijo:

Ministrstvu za socialno politiko in ministrstvu za šume in rudnike v Beogradu.

Delavstvo železo-topilniškega podjetja Kranjske Industrijske Družbe na Jesenicah-Savi, Javorniku in Dobravi, zbrano na javnem shodu dne 22. januarja 1928 v Delavskem domu na Savi, po podanih poročilih

u g o t a v l j a :

1.) da vlada v zvezi s podjetniki kljub že enkratnemu protestu z dne 2. januarja 1927 še vedno stremi za izločitev tega delavstva iz rudarskega zavarovanja Bratovskih skladnic in mu s tem odvzeti zavarovanje za slučaj onemoglosti, starosti in smrti.

2.) Da bi to delavstvo, izločeno iz rudarskega zavarovanja Bratovskih skladnic ter priključeno zaostalemu bolniškemu zavarovanju pri SUZOR-u, le izgubilo svoje že pridobljene pravice v pokojninskem zavarovanju, ki si jih je v teku od leta 1866 ustanovljene Bratovske skladnice s trudom pridobil in ki jih more danes edino z zavarovanjem pri Bratovski skladnici še ohraniti.

3.) Da je reakcionarna Avstro-Ogrska z zakonom o ureditvi razmer Bratovskih skladnic z dne 28. julija 1889 vendar le omogočila razvoj Bratovske skladnice, katere določila so se v toku časa in po nujnih potrebah delavstva tudi dala znatno zboljšati, medtem ko se v sedanjih dobi to zavarovanje krivično ter brezmiselno na škodo zavarovancev uničuje.

4.) Da ima železo-topilniško podjetje Kranjske Industrijske Družbe, (naslednika barona Dragotina COIZ-ovih in RUARD-ovih rudnikov in plavžev od leta 1873), vendar-le značaj rudarskega in plavžarskega podjetja, ki ima še vedno v posesti vse nekdanje rudnike, katerih se sicer trenutno ne izrablja, vendar pa so kot taki še vedno priglasi, kar se razumeva tako, da ima to podjetje še vedno namen in možnost obratovanje teh rudnikov obnoviti.

Sicer pa je značaj podjetja KID kot železo-topilniško podjetje povsem v zvezi z rudarstvom in je zato samo ob sebi umavno, da si ni mogoče zakona tolačiti tako, da bi spadali v to zavarovanje zgolj samo rudarji, t. j. one osebe, ki rudo kopijejo, temveč na vsak način tudi ono delavstvo, ki to rudo topi in predelava v plavžih, livarnah in topilnicah, kar predvideva tudi člen 36 pravilnika Bratovske skladnice z dne 1. decembra 1926.

5.) Da so merodajni faktorji v državi vendar le dolžni socialne ustanove, (med katere je gotovo prištevati tudi to zavarovanje, ustanovljeno zgolj na temelju nujnih socialnih potreb tega industrijskega delavstva) — ne samo vpoštevati kot ne-kakor običajno obstoječo ustanovo, temveč jih celo negovati in zboljšavati in to predvsem iz stališča, ker v doglednem času žal še ni pričakovati izvedbe splošnega zavarovanja v državi za slučaj onemoglosti, starosti in smrti, kot se predpisuje v §§ 120 in 209 v odst. 2) zakona o zavarovanju delavcev.

Z ozirom na gornje ugotovitve delavstvo soglasno

protestira in zahteva:

Da naslovljeno ministrstvo vsak tudi posredni poskus za izločitev tega delavstva iz rudarskega zavarovanja Bratovske skladnice odločno zavrne ter poskrbi, da se to zavarovanje predvsem v pogledu zavarovanja za slučaj onemoglosti, starosti in smrti, tako za polno-pravne člane kot za ožje družinske pripadnike zavarovancev utrdi in zboljša tako, da bo to zavarovanje res zrajeno na solidni podlagi ter tako polno-odgovarjalo svojim namenom.

pravil je oblastne skupščine; odpravil je občinske svete in ustoličil srednjeveške poteštate, ki upravljajo občine docela absolutistično, brez ljudske kontrole. Sedaj se fašizem pripravlja, da odpravi parlament, ki sedaj obstoji edino zato, da brez razprav glasuje za vse vladne predloge in da pride poslanci do svojih dijet.

Kdor vse to razume, bo tudi razumel, zakaj fašizem ni mogel priznati slovenskim kulturnim in gospodarskim ustanovam. Fašizem (velekapital) noče več krinke meščanske demokracije, uvedel je fašistično diktaturo. On hoče vladati in si je moral zato vse gospodarske in kulturne in politične ustanove podvreči in prilagoditi svojim potrebam. Odtod poteštati in komisariji. Saj se v svoji stranki ne trpi volitev in so vsi odbori, vsa hierarhična mesta so zasledena po imenovanju od zgoraj.

Slovenci v Italiji imajo popolno pravico in dolžnost, da se bore proti nasilju, ki se vrši nad njihovim življenjem. Tudi tukaj smemo protestirati in imamo sveto dolžnost, da pomagamo vsem, ki pod fašističnim režimom trpe. Je pa vmes nek, ampak, ki se nanj ne sme pozabiti. »Slovenec« je brez vsakega obnavljanja izlil v peneco kupico praznovanju Zupančičeve pidesetletnice nekaj grenkih spominov. Taki grenki spomini se nam budo, ko čitamo sicer upravičene proteste proti nasilju nad Slovenci v Italiji. Nič ne protestiral, ko je italijanski proletariati s svojo dragoceno krvjo moral braniti pravice svoje in vseh zatiranih. Paragraf za paragrafom se je jemalo italijanskemu delavcu vse v težkih bojih izvajane pravice; zapiralo, mučilo in morilo se je najboljše proletarske predstavnike; odvzelo se mu je vsako pravico do združenja in ga uklenilo v verige korporativizma. Fašisti so proletariati domalega oropali in obubožali.

Nič nismo protestirali!

V Jugoslaviji se je spravilo delavce pod zakon o zaščiti države. Delavskim poslancem v skupščini odvzelo mandate in poslance tudi zaprlo. Strokovne organizacije razpustilo in njihovo imetje izročilo socialpatriotom, ki so tak dar sprejeli. In vendar nismo protestirali! Še celo lepo in pravično se nam je zdelo. Nismo se zavedali, da ne more biti niti lepo niti dobro v Jugoslaviji, kar je grdo in hudo v Italiji. Zlasti se nismo zavedali stare resnice, da se o reakciji sicer ve kje in kako se pričinja, ne ve se pa kje in kako se z njo konča.

Bivši komunistični poslanec v rimskem parlamentu, Tuntar, je bil v zbornici do krvi natepen zato, ker je javno razkrinjal in ožigal nečuvne krivice, ki se vrše nad Slovenci v Italiji. Tuntar, ki ni bil po rodu Slovenec, je izvršil svojo nalogo po sklepu svoje stranke in je svoj znameniti protest utemeljeval z idejo narodne enakopravnosti in z idejo o samoodločbi narodov, kakor je razume proletariati. Slovenci smo šli ošabno mimo tega protesta, kakor da ne rabimo prijateljev, zlasti ne ako prihajajo iz vrst proletariata, ki je, kjer je imel

to možnost, praktično dokazal, da je samoodločbo narodov mogoče udelestiti le tedaj ako se odpravi svobodo in pravico izkoriščanju posameznika po posamezniku in naroda po narodu.

Mi se pridružujemo boju zaper nasilja fašizma nad Slovenci v Italiji. Ampak ta boj je v polnem obsegu boj proletariata, ki pod fašističnim nasilju imperialističnega kapitalizma najbolj trpi. Komu je zares na tem, da pridejo Slovenci v Italijo do vseh svojih pravic, ta se mora boriti za zmago proletariata, za zmago delavcev in kmetov.

Pred pokrajinsko strokovno konferenco.

4. in 5. februarja se bo vršil v Ljubljani kongres strokovnih organizacij. Pred dvema leti se je delavstvo istokotno zbralo na strokovnem kongresu v nadi, da uredniški strokovno zedinjenje v Sloveniji. Leta 1924. ob času Pašič-Pribečevićevega režima in ob času orjunaškega umora s. Fakina v Trbovljah, je zavladala nad slovenskim delavstvom tretja obznana. Tedanja vlada se je maščevala nad neodvisnimi strokovnimi organizacijami v Sloveniji. Zaupnike in delavske predstavnike je polovila in palnila v zapore, organizacije je pa razpustila. Kongres takozvanega zedinjenja 24. in 25. decembra 1925 v Tirolju naj bi bil dal novo življenje in razmah razpadajočemu strokovnemu pokretu. Trdili smo in trdimo še danes, da Kristanovim socialistom ni do tega, da bi se strokovno gibanje razširilo in učvrstilo. Oni sicer pišejo in se delajo kakor, da jim je res do močnega strokovnega gibanja, v praksi v organizacijah pa delajo ravno narobe. Odtod dejstvo, da so vsi delavci, ki mislijo marksistično, pasivni, ker ne marajo sodelovati pri delu v kojem ne vidijo nobenega šansa.

Tako postopahje od strani delavcev nikakor ne odobravamo. Konstatiramo samo, kaj se med delavci godi in kje je iskati vzrok delavske apatije napram strokovnim organizacijam, zakaj danes na strokovnem polju stojimo tako slabo kakor nikdar prej. In ako je res, da je k temu stanju v obilni meri pripomogla reakcija, je še bolj uničujoče vplivalo dejstvo, da je iz strokovnih organizacij šel duh marksizma in razredne borbe in se je vanje vgnezdilo kompromisarstvo in taktika kratiteljev lačnih želodcev. Takemu lažnjivemu socializmu delavec ne mara služiti. Zato je rajši doma in čaka na boljše čase. Čaka v nadi, da izgine iz delavskega pokreta to, kar danes imenujemo predstraž bal-kanske buržuazije.

V tem se delavstvo moti. Še dolgo ne bo konec ljudi, ki se štilijo v delavske vrste na način, da zbujajo sum, da so v službi meščanstva. Boj proti tem ljudem pa ni in ne more biti boj proti strokovnim organizacijam. Strokovne organizacije so sestaven del delavskega gibanja. Zato moramo v strokovne organizacije. V njih se boriti za njihovo neodvisnost, da ne bodo organizacijsko vezane na nobeno stranko, da bodo v svojih sklepih avtonomne. Pri tem pa se mora delavstvo zavedati, da organizacije niso in ne morejo biti politično nevtiralne niti ne nevtiralne v razrednem boju proti kapitalizmu.

Zveste tem načelom morajo strokovne organizacije sprejemati članstvo iz vseh delavskih vrst in dovoliti svojim članom delavcem, da smejo odkrito in prosto izpovedati svoje mnenje in svoje stališče v vseh strokovnih vprašanjih.

Niti zedinjaci niso bili sposobni, da bi si bili priborili zaupanje pri delavstvu. Zato ne, ker so se udajali socialistom in ker niso ostali zvesti svojemu namenu. Mesto da bi bili postali močerad v želodcu socialistov, so sami močerade požirali in sicer s tekim veseljem, da se jim je tak banket prikupil.

Funkcionarji v strokovnih organizacijah morajo obhajati z organiziranci, sodružno, kakor je najlepše mogoče. Danes postopajo naši funkcionarji kakor paše. Ne sme se več zgoditi, da bi organiziranci delavci krmarili ali da bi organizacije štrajkbreherje branile. Strokovne organizacije ne smejo dovoliti, da bi kdo njih zastopal v raznih komisarijatih in se morajo otrešiti varuštva režimske Delavske Zbornice.

Glasilso strokovnih organizacij bi moralo podajati članom potrebno strokovno izobrazbo. Bi moralo v razumljivi obliki pojasnjevati položaj in kaj se iz takega položaja vse lahko izčini. Bi moralo biti razredno borbena in lahko potuho pri miru boje med političnimi skupinami. Kar imajo delavske politične skupine med seboj, naj same poravnajo.

Splah bi morale postati naše strokovne organizacije zares marksistične, da ne bodo med drugim zagovarjale tudi reči, ki so v diametralnem nasprotju z marksizmom.

Svede se zamore po našem mnenju vse to zgoditi, ako se delavstvo vrne v svoje strokovne organizacije, brez bojazni in brez strahu. Te organizacije so delavska last in se morajo vrniti delavcem To se bo zgodilo, ako le delavci hočejo.

Zedinjaš.

Železničarjem grozi komercializacija! Zakon o saobrcajnem oseboju bo ukinjen.

V Belgradu dela komisija, ki pripravlja komercializacijo. Na ponedeljkovi seji so sklenili tudi to, DA JE TREBA S POSEBNIM ZAKONOM RAZVELJAVITI ZAKON O SAOBRACAJNEM OSEBOJU, DA SE BO MOGLA ELIMINIRATI (t. j. ODSTRANITI) IZ ŽELEZNISKE SLUŽBE ONE ELEMENTE, KI SO LE V KVAR ŽELEZNICI, KER NISO USPOSOBLJENI. MESTO ZAKONA NAJ BI SE IZDALI POSEBNI PRAVILNIKI.

Če se režimu posreči tudi ta namen, bodo železničarji izgubili vse pravice in penzijo. Znova se bodo morali potegovati za definitivno nastavitve in za službena leta po novih pravilnikih.

Kakšni bodo pravilniki, pa kaže že pred kratkim objavljeni pravilnik za pomožno oseboje. SZJ se je doslej izjavljati za komercializacijo in napadal nas, ki smo takoj splošno nastopili proti temu poslabšanju položaja železničarjev, ki ima ime komercializacija. Upamo, da bo sedaj tudi centrala SZJ spoznala svojo napako (za katero nosi krivdo v veliki meri Urtnik, ki je komercializacijo popolnoma napačno razložil) in nastopila v obrambo interesov železničarjev, proti komercializaciji.

Sodrug! Poravnaj naravno in priloži svoj del k tisk. skladu.

four-fix.

Dva dogodka sta se v tem tednu zgodila. Veliki in silni ljudje so ju povzročili. Dva problema sta bila rešena. Dva težka problema, ki so se zaradi njih zamahe belili lase z redovi in medaljami obdarovani učenci. Zdal pa ... kakor na zabavo.

Zgodilo se je v Belgradu. S težko gesto se je mož minister vsedel in napisal zakon: Od tega in tega dne morajo neoznejeni delavci šparati. Morajo! V svrhu šparunge morajo delodajalci odtrgati delavcem 10 od sto pri plači. Delavci bodo v par letih nehali biti delavci. Ker bodo imeli denar po vseh bankah. Le to je: deset od sto pa prislino šparanje toliko od sto pa D. Z., toliko za bolniško in nezgodno zavarovanje, toliko za stare, toliko za nove davke. Lahko se pač zgodi, da ostane delavec dolžan delodajalcu za vse, kar mu je ta dolžan odtrgal na plači. Kaj zato, saj bomo imeli denar v bankah in iz tabele živiliški cen je razvidno, da je mogoče živeti tudi potom ... dolgov.

Ti moji ljubi krščanski solidarizem. Potem se je zgodilo v Pragi. Ako so v Belgradu izpremenili delavce v bankirje, so v Pragi premagali prostitutke. Tudi tam se je mož vsedel, napisal je odredbo in ... ljudje so jo čitali. Odredba pa ukazuje: V barili, v kabeletih, in v vseh nočnih lokalih mora vladati največja in najstrožja morala. Prostitucija je prepovedana enkrat za vselej. Zato separé sobe ne smejo imeti zapah od znotraj in v separé sobah ne sme biti divan.

Imenitno kaj? In v Pragi, od tistega dne ni več prostitutke. V barili in kabeletih ponočnjaki očenašijo, šansonette prepevajo litanije, in v separé sobah se ljudje spovedujejo. Nobenemu prej ni prišlo na um, da sta zapah in divan kriva prostitucije. Pač je nekaj zglede soproj zapazil ženo, ki ga je varala na divanu. Mož je od jeze in da reši svojo čast, proda divan. Pozabil je na zapah in ljudje so se mu smejali. Niemu.

No, dotični mož je živel v resnih časih, zato so se mu smejali. Lahko je bilo takrat se smejati. Ali dandanes? Saj živimo v komediji!

Jezua.

Rudarji proti sistemu glavnjače v državi.

Trbovlje, 24. januarja 1928.

Prosim, da objavite resolucijo, ki je bila sprejeta na nedeljskem shodu.

MINISTRU NOTRANJNH DEL, BELGRAD.

Trboveljsko delavstvo, zbrano na javnem ljudskem shodu 22. januarja 1928 protestira proti nasilju in mučenju, ki se vrši v belgrajski glavnjači nad političnimi jetniki. Trboveljsko delavstvo protestira tudi proti metodam ljubljanske policije, ki je aretirala in odpeljala iz Ljubljane s. Viado Maksimova, o katerem ni nikakih vesti več.

Zahtevamo, da se z nastiljem in mučenjem ljudi takoj preneha in da se politične osumljenice reši iz policijskih mučnic in jih preda sodišču, da jih izpusti. Zahtevamo anketo, ki naj v prisotnosti delavskih zastopnikov preišče glavnjačo!

Ta resolucija je bila na shodu, kljub prepovedi policijskega komisarja, z og

Oskar Kancler.

Karlu Liebknechtu.

V spomin na deveto obletnico njegove mučniške smrti.

Ti živiš...
ker Tvoji proletarci žive.
V sleherni globini, ki vodi v rudnik,
v slehernem hlupcu, ki stopa za plugom,
v kurjaču, ki z nagega telesa znoj si otira,
v niem, ki med zemljo in nebom visi na podslavku.

V klanistu, ki se sklanja čez pult,
v šivilji, ki prsti jo od igel krzave,
v ženah proletarkah, ki otroke pestujejo
si Ti.

Po deželi in mestu nebrot Tvojega ljudstva
mrgoli.

V vseh beguncih si Ti,
v vseh izkoriščanih,
v vseh, ki v jecah trpe. V vseh ponižanih,
v mladini ponosni in uporni,
v plamen vstajajoči
si Ti.

Ti si
pri ognju, po čigar toplini v kotlu vre.
Na žičnici, ki zemeljske zaklade prevaža,
pri regulatorju, ki napaja in daje človeštvu
svetlobo, električni tok.
Pri kolesu gigantskem, ki se neumorno vrti
v delavnici našega dela.

Ti si
v tovarnah. V azilih,
v podstrešjih, v kavninah,
v krmah in blaznicah,
na vseh neštevilnih bede popriščih —
človeškega rodu.

Iz Tvojega jarka vstajajo revolucionarji.
Čuješ njih obilno v vseh jezikih človeštva?
In vojske upornikov gredo svojo pot zmage.
Od vseh mrtvecev bojišč, klavnic človeških življenj,

si Ti najčistejši blažen v besedi.
Karli Liebknecht.

Ti živiš,
ker Ti si v nas in med nami.
Ti živiš,
ker Tvoji proletarci žive.
V stoterih stesih stiska Tvoja se pest,
v tiščinah srca bje Tvoje srce,
iz ust milijonov ključje Tvoja usta:
ŽIVEL SVETOVNI PUNT!

(Posloven F. Kozar.)

Podpirajte žrtve reakcije!

III. IZKAZ

prispevkov za žrtve reakcije in razrednega boja
za leto 1927.

Dohodki:

Predikaka 10 Din; veselica 100; Pri. Petro 2; M. F. 5; veselica 115; Z. R. 10; Pri. Petro 13; Iv. Erbež. 6; X Y 1; L. F. 1; Sk. C. 10; neimenovan 3; Janez 100; skupaj: Din 376. Saldo iz II. izkaza Din 314.30 je Din 690.30.

PRVI IZKAZ

prispevkov za žrtve reakcije in razrednega boja
za leto 1928.

Dohodki:

Janez 50; Z. R. 10; N. S. 50; L. F. 2; nabiralnik v delavskem domu 93.50; Pri. Petro 2; skupaj: Din 207.50. — Prebitek iz I. 1927: Din 690.30. — Skupni dohodki na januar: Din 897.80.

Izdaki:

Jakob Pančur, zapor v Novem mestu Din 253.— nekemu emigrantu iz Italije (P. J.) Din 200.— Ivan Janc, v celjskih zaporih Din 103.— dolg na hrani za preganjance Din 270.75 Din 826.75

Koncem januarja znaša prebitek Din 71.05.

Kateri kraji so v preteklem letu nabirali za žrtve reakcije in razrednega boja?

1. Ljubljana: Din 227.80.
2. Sodruzi v Belgiji in Franciji: Din 264.80.
3. Hrastnik: Din 234.—
4. Jesenice: Din 137.50.

V dobi reakcije proletariati v Sloveniji za žrtve reakcije ni zbral več kakor Din 2714.10 in še to je zbrala skoro izključno Ljubljana.

Ali bomo tudi v letu 1928 ostali tako brezbrizni napram žrtvam reakcije in razrednega boja? Vsak proletarec je danes izpostavljen nevarnosti, da ga vrže reakcija v ječo, da ga vrže podjetnik na cesto, ker se bori za razredne pravice proletariata. Sami moramo zbirati sredstva, da bomo sposobni pomagati žrtvam, pomagati samim sebi. Čim več sredstev bomo imeli, tem izdatnejša bo pomoč, tem uspešnejša bo naša borba.

Do danes prevzaprav nismo ničesar napravili. To kažejo najbolj številke, ki jih priobčujemo. Tu čaka še mnogo dela. In vendar to delo ni težko, treba je samo vztrajnosti in reda in javne kontrole. Izkoristiti je treba tu vsakih deset par!

Sodruzi, v letu 1928 pričnimo po vseh revirjih, po vseh tovarnah, po vseh delavnicah z organizacijo stalnega mesečnega nabiranja prispevkov za žrtve reakcije in razrednega boja. Vsaka para bodi dobrodošla! Vsak kraj priredi najmanj eno prireditev v letošnjem letu za žrtve!

Sodruzi, na delo in naša parola bodi: vsak mesec zberimo najmanj 1000 Din za žrtve reakcije in razrednega boja!

Vesti in beležke.

== Policija je za delavce! == Takega mišljenja so klerikalci. V »Slovenec« so zapisali: »Kaj je treba v takem mestu kot je Novo mesto pet policajev, ko ni tu nobenega delavstva in nobene industrije. Policaji so torej zato tu, da ščitijo industrijo pred delavci. — Delavska zbornica, t. j. njen upravni odbor, v katerem imajo socialisti večino, je za delavski denar kupila kar 100 komadov protirazredne in protisocialne knjige »Žena z zaprtimi očmi«, o kateri smo zadnjič pisali. — Ena sramota več ali manj, si misli »marksistični« klub, saj si noben delegat ne bo upal odpreti ust, mislita Uratnik in Svetek.

== Novega notranjega ministra je imenoval kralj. Mesto Vukičevića je postal minister Glavinčeva radikal Ceda Radović, ki je ožji prijatelj V. Vukičevića. Zamenjal se je minister, režim Glavinčeva pa ostane.

== Amnestija, ki je bila objavljena par dni po rojstvu drugega princa, izrečno določa, da ne velja za komuniste. Moša Pijade in vsi množični drugi sodrugi bodo ostali še naprej v ječah. Sicer pa je vprašanje, če bi tako amnestijo, ki ni izvojevana od proletariata sploh sprejeli.

== Vojaška diktatura. O vplivu in vlogi, ki jo imajo visoki vojaški krogi na politiko v SHS se navadno molči, ker se mora molčati. Zdi se pa, da smatrajo militaristi čas za zrel, da preidejo v javnost, ker po zagrebškem shodu se je kot najvažnejše v vladnem časopisu navajalo, da so oficirski krogi proti Radu-Pribičeviću koalicijski. Da dobiva oficirska organizacija »Bela kosa« vedno večji vpliv, dokazuje tudi dejstvo, da je bil za velikega župana v Skopju postavljen polkovnik Naumović, dose-

telni komandant 39 polka v Celju. Vukičević-Korošec režim pripravlja teren za vojaško-fašistično diktaturo. — »Gašperiteater« je na kongresu »Svobode« imenoval to kulturno organizacijo socialistični voditelj SSJ Böhm iz Celja. To si moramo zapomniti, ko bo SSJ zopet govorila o svoji skrbni za »Svobodo«. Da Böhm ta beseda ni samo ušla dokazuje dejstvo, da celjska podružnica, ki jo vodi Böhm, že od 1926 leta ni nič obratno centrali.

== Beli teror. V Vrhu v Vojvodini je policija brez vzroka zaprla 4 bolgarske emigrante (2 delavca in 2 študenta) in zdaj jih hočejo srbške oblasti izgnati v Bolgarijo, kjer jih čaka mučanjevanje Cankov-Ljapčevske reakcije. Mi se odločno pridružujemo protestu proletarske javnosti v Jugoslaviji proti tej nameri in zahtevamo, da vlada političnim emigrantom dovoli svobodno bivanje in gibanje v Jugoslaviji.

== V Brodu na Savi so pri volitvah obratnih zaupnikov dobili neodvisni 8, socialisti 2 in radičevci 2 zaupnika. Svetek pa piše v »Delavski Politiki«, da je zagrebška Delavska zbornica zato v rokah socialistov, ker neodvisnih nikjer na Hrvaškem ni.

== Čehoslovaška je poslala na Kitajsko kontrarevolucionarjem 90.000 pušk in drugega orožja. Ladja se je pa morala iz Avstralije vrniti, ker so mornarji odpovedali pokorščino, ko so zvedeli, kaj pravzaprav vozijo. Vrli mornarji!

== 7 urni delovni čas in SSJ. V proglasu ob 10 letnici obstoja USSR je centralni izvrševalni odbor sklenil pričeti z uvajanjem 7 urnika v obratih, kar je delavstvo celega sveta z navdušenjem pozdravilo. Kar pa delavstvo pozdravlja, to SSJ ni prav. Zato so napisali v 3. št. »Volksstimme«, da je bila cela zadeva z 7 urnikom samo prevara in da je ruska vlada sedaj prepovedala v državnih in drugih podjetjih uvesti 7 urni delovni čas. Tako poroča nemški list SSJ. V slovenskem listu SSJ v 5. številki »Delavske politike«, ki se tiska v isti tiskarni, pod istim uredništvom pa piše SSJ, da so že v 15 tekstilnih tovarnah uvedli 7 urni delovni čas in da se bo radi tega 17.000 delavcev več zaposlilo.

== Ruska opozicija. Buržuazno evropsko časopise trobi v svet gorostasno novico, da bo sovjetska vlada izselila vso iz ruske komunistične stranke izključeno opozicijo v Sibirijo in na Kavkaz. Svetovna buržuazija že ve, zakaj so ji take reče potrebne!

== Občinske volitve bodo poleti po vseh občinah v državi, ker v Belgradu pripravljajo nov občinski zakon, ki bo menda kmalu sprejet.

== 100 letnico rojstva Leva Tolstega, ki bo letos 10. septembra, bo proslavila sovjetska vlada z velikimi kulturnimi dejanji. Izdala bo med drugim popolno izdajo spisov tega velikega pisatelja v 90 zvezkih. Vsa dela bodo izpopolnjena z onimi odstavki, ki jih je caristična cenzura črtala. (Tolstoj je bil eden največjih ruskih pisateljev, ki je s svojimi deli vplival revolucionarno, čeprav je imel svojo posebno ideologijo nekakega krščanskega anarhizma.) — To vest so objavili tudi naši meščanski časopisi, ki so, »Jutro« in »Slovenec« ponovno, objavljali iz Rusije poročila, da so »sovjetski diktatorji« konfiscirali spise Tolstega. Laž ima kratke noge.

Skandalozni Gosar-Uratnikovi pravilniki.

Če smo kritizirali Delavsko zbornico, da ne podpira preganjanj delavskih zaupnikov, da ne daje brezposelnim nobene podpore, so nam odgovorili, da to ni naloga Delavske zbornice, ki ima po pravilih samo to nalogo, da podaja mnenja državnim organom o ureditvi delovnih odnosov itd. Na drugem mestu govorimo o tem, »kako se trgovska, obrtna in industrijska zbornica briga za vse pojave v gospodarskem življenju, kako intervenira, daje predloge in mišljenja k vsem zakonom in uredbam, ki se tičejo trgovine, obrti in industrije in znano je da TOI zbornica potom tiska obveščila o vseh svojih tekočih poslih svoje članice.

Pričakovati bi bilo, da se bo Delavska zbornica, ki se ne more pritoževati, da nima sredstev ali aparata, brigala vsaj za zakonodajo, če že odklanja pomagati preganjanjem in brezposelnim delavcem. Toda tudi na tem polju je delovanje Delavske zbornice pod vsako kritiko.

Minister Gosar je izdal tri pravilnike, ki so za delavstvo silno važni: O volitvah obratnih zaupnikov o delovanju obratnih zaupnikov, o brezposelnih podporah. Delavska zbornica je bila o teh pravilnikih obveščena, toda na nobenem članskem sestanku v strokovnih organizacijah se o teh sila važnih stvareh ni razpravljalo, ker Uratnik je držal vse te stvari tajno, noben delavski časopis ni pisal o teh pravilnikih, ker ga DZ ni prav nič informirala in če nismo napočeno obveščeni, celo Strokovna komisija ni nikoli razpravljala o načrtih pravilnika, ker ni mogla, ker tudi ona ni bila prav nič informirana.

Vršla se je v Belgradu konferenca »delavskih« zastopnikov z industriji in ministrstvom. Delavce sta zastopala Pavličević in menda Uratnik in na tej konferenci se je sklenilo, kar je zdaj kot uredba razglašeno. Vsi trije pravilniki so škandal brez primere, vsi trije pravilniki samo omejujejo delavske pravice. Doslej so bili zaupniki brez moči in zaščite, ker ni bilo pravilnikov, posledje bodo brez moči, ker jim Gosar-Uratnikovi pravilniki jemljejo vsako pravico, celo tiste, ki so jih že doslej brez pravilnikov imeli. In stojimo pred poraznim dejstvom, da demokrat Tavčar v »Jutru« kritizira pravilnike, »socialist« Uratnik in drugi pa morajo držati jezik za zobmi, ker so za hrbtom delavstva, v sporazumu z industriji in ministrom sestavili pravilnike.

Kakšni so pravilniki?

Navodilo za volitve zaupnikov takoj v členu 1 odreja, da ni treba volitev, če se delavci in podjetnik sporazumejo. Pri današnji praksi podjetniškega terorja, je po tem členu odvisno od podjetnikve dobre volje, če bodo sploh volitve, ker lahko

Zupančičeva petdesetletnica rojstva.

Letos je bil pesnik Oton Zupančič star petdeset let. Slovenska buržuazija v Ljubljani in po deželi mu prireja velike slavnosti. Nabrala mu je v dar tudi 100 tisoč dinarjev. V Ljubljani se je vršil v soboto, 21. t. m. v gledališču recitacijski večer in v nedeljo ob treh številni udeležbi ljubljanske gospode v Unioni velik banket. Slavnostni govor v gledališču mu je govoril dr. Lončar. Dovolj je, citati ta govor, da človek lahko oceni novo sodobno miselnost družbe, katere krona je Oton Zupančič. Mi pripominjamo samo, da bi bil na mestu dr. Lončarja lahko govoril tudi dr. Fran Ilešič. Za svojo petdesetletnico je dobil Oton Zupančič tudi red belega orga V. reda. Istočasno je dobil red belega orla tudi neki major, toda le-ta IV. reda. Mi mislimo, da vele-srbska buržuazija bominarno podcenjuje pomen Otona Zupančiča za čas in sredino, v kateri živi.

Recimo, da danes še živi Ivan Cankar in da je tudi njemu petdeset let. Kaj mislite, ali bi tudi njemu prirejala buržuazija take slavnosti in mu dajala rede? Mi vemo samo, da se ljubljanska občina demonstrativno ni hotela posloviti od Cankarja, ki je odhajal za vedno od nas. Z vso gotovostjo po vemo, tudi da Cankarju ne bi govoril dr. Lončar, da ne bi bil prejel reda belega Orla, ter da bi bila družba njegovih slavljencev v Unionski dvorani temeljito drugače izgledala, Cankar bi bil praznovan svojo petdesetletnico — če bi jo bil sploh praznoval — med delavci in za delavce.

Končno pa je vse v najlepšem redu! On stvar bi samo še dostavili, zato da bi se nas pravilno razumelo.

„Svoboda“ ostane enotna in nestrankarska

Poskus eksponentov SSJ, da razbijejo »Svobodo« na dvoje in da jo priključijo SSJ, se ni posrečilo!

V nedeljo se je vršil kongres »Svobode«, na katerem je bilo zastopanih 20 podružnic, 6 podružnic ni poslalo delegatov.

Iz poročil podanih na kongresu na kratko objavljamo tele ugotovitve. Konstatira se oživljenje »Svobode«, v preteklem letu je bilo ustanovljenih 6 novih podružnic. Od podvez je bila najbolj agilna (delavna) telovadna, druge (pevska, dramatična) niso delovale. Centrala je težko delovala vsled finančnih težkoč, ker je podpora s strani DZ bila dana z pogojem, da se vporabi v svrhe, ki jih je diktiral Uratnik. Nekatere podružnice neredno obračunavajo. Med takimi podružnicami so: Celje, Borovnica, Lesce, Šoštanj, ki so v zastanku še od 1926. leta. Maribor ni obračunaval vsa leta, šele lani je pričel obračunavati.

Kakor znamo SSJ z »Svobodo« ni zadovoljna, ker ni vprežena v strankarski voz SSJ. Zato so na kongresu socialisti Böhm, Arh in mariborski socialisti nastopili s predlogom, naj kongres sklene, da postane »Svoboda« strankarsko socialistična organizacija, v kateri bomo voditelji in komunisti nimajo kaj iskati. V zvezi s tem predlogom, so po sklepu konference v Muti zahtevali mariborski socialisti da se »Svoboda« razdeli po vzorcu SSJ na oblasti, z posebnimi oblastnimi odbori. S temi predlogi SSJ ni uspeła. Proti Böhmovemu predlogu je bil soglasno sprejet predlog, da ostane »Svoboda« strankarsko neodvisna, z 720 proti 295 glasovi je bil obit tudi predlog za razdelitev »Svobode« na dve oblasti.

Sprejet je bil tudi predlog, da bodi »Svoboda« federativna organizacija podvez, ki naj se opre in ki naj deluje v zvezi z strokovnimi organizacijami.

Ker je S. Tuma odklonil ponovno izvolitev, so bili izvoljeni v odbor sledeči sodrugi: Vrhovec Jože, Aleš Franc, Biteznič Stanko, Štard Karl, Kermavner Duš., Pezdri Ivan, Moretti Josip, Stukelj Ciril, Simonič Rudi Gregor, Josip, Adiškovska, Sovta Stanko, Klenovščak Jaka, Kozmos Josip, Komavli Valentin, Gabričič Franc, Selinšek Josip, Vidovič Stanko, Korenjak Ante, Schaubberger Rudolf, Vuk Viktor, Dolinar Franc, Lušin Jože Konstituiral se odbor še ni.

PRAVILNIK O OBRATNIH ZAUPNIKIH IN BORZAH DELA.

V zalozbi Delavske zbornice za Slovenijo so izšla v ponatisku iz »Uradnega lista« »Navodila za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov v podjetjih, ki spadajo pod zakon o zaščiti delavstva«, »Poslovnik o delovanju delavskih in nameščenskih zaupnikov« in »Uredba o organizaciji posredovanja dela, dajanja neposredne podpore brezposelnim delavcem in dajanje cenilnih posojil za zidanje delavskih stanovanj«. Knjižica, ki vsebuje vse te pravilnike stane 3 Din. Naroča se pri Delavski zbornici v Ljubljani. — Denar se lahko pošlje v znakmah.

z grožnjami, z odpustom itd. prisili delavce, da se »sporazumejo« z njim.

Člen 4 n. pr. odreja, da zaupnik zgubi funkcijo »zbog prekršitve dolžnosti, če s tem nastane nevarnost za podjetje«. Če in kdaj nastane nevarnost za podjetje, odloča inspekcija dela!

Paragrafi, ki govorijo, kako se vršijo volitve, so dolgovezni in predpisujejo zelo kompliciran volilni postopek, tako, da bo posebno v manjših krajih, kjer ni še izkušnih zaupnikov, volitev skoraj nemogoča.

§ 39 predpisuje čisto prav, da mora vse stroške volitev trpeti Delavska zbornica. Dobro! Toda v proračunu DZ je vstavljeno v to svrhu samo 10.000 Din, tako, da bo že iz finančnih razlogov nemogoče izvesti volitev, če se v proračunu DZ ne unese dovolj kredit v ta namen.

Se hušši in naravnost nezasiščen je »Poslovnik o delovanju delavskih zaupnikov«. Ta poslovnik predpisuje take stvari, da bodo zaupniki morali biti podjetniški žandarji in ministri zaupniki, ne pa delavski zastopniki.

Z besedami: »Delovanje zaupnikov je posredniško-pomirjevalnega značaja« je mnogo povedano, še več pove odstavek, da morajo zaupniki »sodelovati pri delavskih napravah in sicer po navodilih ministra« in »da ne smejo niti sprejemati v delo niti odpustiti delavcev ne določati mezd in akordnih cen, o teh zadevah smejo SAMO posredovati«. In končno mora delavski zaupnik »vzdrževati v podjetju red in disciplino«, t. j. biti podjetniški žandar!

»Med stavko zaupnik ne sme nastopati niti kot govornik, če bi nameraval zavleči spor niti ne sme biti vodja stavke...« Ni napisano sicer, povedano pa je s temi besedami, da sme nastopiti zaupnik kot govornik proti stavki in iz vseh drugih paragrafov je razvidno, da se to od njega tudi pričakuje.

»Zaupniki se morajo držati navodil inspekcije dela« — ne pa navodil delavstva, ki jih je izvolilo. Če se sklene stavka, se mora zapustiti poslati inspekciji dela, da bo lahko obvestila podjetnika itd. itd.

Take določbe so v pravilniku, na katerega je DZ pristala za hrbtom delavstva brez da bi z besedno opozorila organizacije na nevarnost teh pravilnikov. Ni besede, ki bi mogla dovolj ostro obsojiti to delo DZ, ki je napravilo ogromno škodo in sramoto delavskemu gibanju.

Pokrajinska strokovna konferenca in prihodnja plenarna seja DZ ne morejo iti mimo teh skandaloznih pravilnikov. Očete teh protidelavskih pravilnikov Gosarja in Uratnika delavstvo ne bo pozabilo, kadar ni pozabilo Kristana, katerega tema senca vodi vse delo in nedelo socialističnih slug buržuazije.

Nekateri naši prijatelji, ki stoji ob robu našega političnega in kulturnega gibanja, nam očitajo, da smo slepi za Zupančičevo pozicijo in da ga hočemo a priori zanikati. Ali je Oton Zupančič pesnik? Seveda je! Za okoliščine, za katero poje, morda celo veliki. Tudi Walter von der Vogelweide je bil velik pesnik. S te strani mi nismo Otona Zupančiča nikoli kritizirali. Dosledno našemu materialističnemu stališču pa smo vedno trdili in trdimo tudi danes, da je vsak pesnik, vsak umetnik le najvidnejši izraz svoje dobe, svoje družbe, svoje sredine. Kakor je Walter von der Vogelweide produkt fevdalne družbe, tako je Oton Zupančič izraz dekadence kapitalistične revolucije. Zupančič in Cankar sta v našem slovestvu v naši kulturi mejnika dveh različnih dob naše družbe, Zupančič je konec, Cankar je začetek. Zupančič je anemični l'art-pour-l'artizem propadajočega kapitalizma, Cankar je njegova negacija, je boj, je revolucija proti temu anemičnemu l'art-pour-l'artizemskemu artizmu.

Kdor razume to, bo razumel tudi Zupančičeve slavnosti, njegove rede, Cankarjevo pot in naše kritike.

Buržuazija ve, zakaj v tej dobi toliko slavi svojega pesnika. On je šel, slep, dober in ponižen mimo te dobe. Cankar bi bil rohlen proti nji z vsemi vlaknicami svoje duše, bi jo bil obsedel in pribil na križ. Cankar bi jo bil pomagal rušiti, Zupančič jo pomaga flikati.

Tudi proletariati ve, zakaj časti Cankarja.

IZ MOSKVE

sta se vrnila v Ljubljano dva živilska delavca ss. Pretnar in Tome, ki sta bila 4 tedne v Rusiji. S. Pretnar je organiziran član SSJ, Tome pa ne pripada nobeni stranki.

v „Delavski Politiki“.

Sodrug urednik! Prosim Te, da k Korenovi izjavi v »Delavski Politiki«, v kateri bi se rad Koren opral z neresničnimi podatki, objaviš naslednje:

Vse delavce bi opozoril na dejstvo, da Koren z nobeno besedo niti poskusil ni utemeljiti in opravičiti to, da gazi kolektivno pogodbu, da ne izplačuje niti nadur niti 50% za nadure, kar bi moral že po zakonu o zaščiti delavcev in tudi po kolektivni pogodbi, katero je podpisal. Vse te stvari imenuje voditelj SSJ »infamnosti«, na katere se mu ne zdi vredno odgovarjati.

Tudi v ostalem je Korenova izjava samo »bluff« (prevara), na katero se on, kot je pri sodišču pokazal, prav dobro razume. Dve leti sem zaposlen v Delavski pekarni in sem tudi član zadruge. V celih dveh letih sem samo dvakrat izostal od dela in še takrat sem pred pričetkom dela obvestil Korena, da sem bolan. Korenov »bluff« je, če pravi, da nisem vzel bolniškega lista in da nisem bil pri zdravniku. Resnica pa je, v pisarni Delavske pekarnice sem dobil zdravniški list in sem bil tudi pri zdravniškem pregledu, kar Koren dobro ve, pa »bluff« je »bluff« in v krvi vseh social-patriotičnih voditeljev je, da proti delavcem operirajo z »bluffom« (prevaro).

Kako Koren, voditelj SSJ, skrbi za delavske interese in kako visoko ceni strokovno organizacijo, je znano iz naše — po krivdi štrajkbreherjev — propadle stavke. Po izgubljeni stavki Koren ne izplačuje nadur ne 50% in ko je po stavki polno izprtih in brezposelnih organiziranih članov strokovne organizacije, je Koren v podružnico delavske pekarnice v Prevalje poslal, ne kakega izprtega ali brezposelnega organiziranega pomočnika, temveč neorganiziranega je poslal in ga zaposlil v »delavski« pekarni.

Niko Zupan.

iz Kristan-Korenove »Delavske« pekarnice na cesto vrženi predsednik ljubljanskih živilskih delavcev.

(Konec pisma, ki govori, kako se peče in prepekuje star kruh, postopanje Korena v pekarni, ko je nekoč zmanjkalo premoaga itd, radi pomanjkanja prostora nismo objavili.)

Zanimivo.

Predsednik zbornice TOI gospod Jelačin, se je čutil po nekem članku, ki je izšel v »Jutru« in »Slov. Narodu«, uzaženega. Poslal je poravek. Iz popravka se izve: Par dni pred sklicanjem ljubljanske oblastne skupščine je gospod Jelačin govoril s predsednikom ljubljanskega odbora g. Natlačenom. Poslednji je povedal prvemu, kakšne nove davke namerava oblastna skupščina uvesti. V sled tega je po inicijativi g. Jelačina zbornica TOI stopila v stik s finančnim referentom oblastnega odbora prof. Jarcom. Uspeh teh raznih pogovorov je bil, da je Zbornica poslala glede novih davkov oblastnemu odboru spomenico z odklonilnimi ali izpreminjevalnimi nasveti. Zbornica je tudi poskrbela, da se je vršila ob navzočnosti prof. Jarca konferenca interesentov iz špirotozne stroke na kateri se je govorilo o poviški trošarine in o drugih nedvomno važnih rečeh. Da zaključim: Oblastna skupščina ali oblastni odbor, preden je uvedel nove davke se je pogovarjal s predstavniki Zbornice TOI in z drugimi gospodarskimi interesi. Oblastna skupščina je tudi vzela marsikaj v poštev, kar je predlagala Zbornica.

Nič nimamo proti vsemu temu, Zbornica TOI štiti pač interese svojih članov. Vendar bi morala v takih slučajih kaj povedati in pripomniti tudi Delavska Zbornica. Ali so njo obvestili, da namerava oblastna skupščina uvesti nove davke? Ali so glede novih davkov vprašali za svet interese, ki prihajajo v poštev pri DZ, t. j. delavce? Ali se je predsednik DZ potrudil, rečimo vsaj tako, kakor predsednik zbornice TOI, da izve ali bodo proletarci zmognili nositi nova davčna bremena itd.

Bilo bi zanimivo vedeti.

Iz Maribora.

»Generaliziponare« je zopet enkrat zavilhtel s svojim bičem, da prištedi kredit za kakega brata, katerega je treba na visokem položaju nastaviti in potem odmah upokojiti. Kaj ne, gospodine djenerale, da to nije korupcija.

Z našim delavskim pravilnikom so cincali, kakor pač cincarji cincajo in sedaj se je vendar porodilo, toda kot »Missgeburte«, saj so seveda žolti imeli svoje kremplje vmes, ki se sedaj še celo drznejo ta skrajno reakcionaren pravilnik hvaliti. Če ga bereš se ti zdi, da imaš v roki generalov eksercir reglement. Manjka samo še: marš u p... m... delavce garaj za »zlati« Dinar, plačaj penzijo, penzijski fond bodo upravljali zanesljivi visoki gospodje, ki so na upravljanje tujega denarja razumejo, kakor so to dokumentirali že razni korupcijski procesi. 8 urnika ni več, delati moraš tudi 10 ur, če se zahteva in to brez nagrade. Samo v enem slučaju se velja 8 urnik, to je če delaš manj kakor osem ur, se ti dnevnicna primerno zniža. Po dvanajstih letih dela imaš pravico na 35% penzije, na »polno« 80%, pa po 35 letih, ker prvih pet let si nestalen; v tem času niti na dopust nimaš pravice.

Ni pa to edini udarec buržuaznega biča: likvidirati hočejo tudi živilsko skladišče z 1. aprilom. Kredit za nakupovanje se ustavi in privatni trgovci že molijo kremplje, da dobijo železničarja, ki bo pri njih moral vzeti na puf, da ga bodo vedno držali za vrat in sprešali. Žel, konsum je živila oddajal ceneje, plačal davke kakor vsako drugo podjetje dal 5% koncem leta in ima 12.000.000 Din čistega v par letih; Minister general kot izvrševalec volje buržuazije seveda ustreže trgovcem in s pomočjo svojih Zuteiberjev — žoltih organizacij — pripravila teren, da lahko odredi: ker se železničarji ne sporazumejo, se ima likvidirati in premoženje izročiti sodišču v nadaljno razreševanje teh 12 milijonov. Kar sistematično se spravljajo vsi kot hijene na uboga železničarja, da ga pritisnejo še bolj k tlom in udušijo vsak poskus osamosvojitve proletariata, ker njih cilj je, nas kakor »Markota« voditi na spagi.

Toda vse do gotove meje! Čimbolj se lok napne, tem prej polj. Zapomnite si to gospodje!

V četrtek 19. januarja so v Götzovi dvorani, ki je bila nabito polna Mariborskih železničarjev burno protestirali proti reakcionarnemu pravilniku in likvidaciji skladišča za živila. Slej ko peji moramo železničarji stati na stališču, da naj o onih 12 milijonih odločujejo tisti, ki so jih skupaj znosili!

Toda imamo na železnici kategorijo ročnih delavcev, ki hočejo biti gospodje in imeti svojo »Extrawurst«. V drugih državah tvorijo avantgardno bojevnega proletariata, pri nas so pa z zelo malimi izjemami balast, ki zavira akcije. So to strojevodje, ki še vedno delajo buržuaziji stališče in imajo tisti kategorijsko separatističen ponos, katerega si minister general ravno želi. Treba samo prečitati v zadnjih Službenih Novinah njegov apel na železničarsko osobje. General misli menda vse, vsled korupcije v desolantnem stanju se nahajajo promet konsolidirati, ne pove pa, kako je mogoče brez denarja prazen železod konsolidirati?

Minuli teden so tudi strojevodje imeli svoj shod, kjer se jim je razlagalo, da naša vlada ne izpolnjuje svoje socialne dolžnosti. To menda pri nas vsak otrok ve, potrebno pa je govoriti o tem, kako buržuazija izpolnjuje dolžnosti napram delov